

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 10. évfolyam számára

2020-2021. TANÉV

ISKOLAI FORDULÓ

2021. január 7. 14.00 – 16.00

Kedves Versenyző! Válaszait
olvashatóan írja le!

A versenyző neve:

Hiba esetén egyértelműen - egy
áthúzással – javítson!

A versenyző iskolája:

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban találhatóak!

Maximum: 85 pont

Elért pontszám:

A javítótanár aláírása:

1. **Rendezze** időrendi sorrendbe! **Kezdje** a legrégebbivel! **Írja** a megfelelő sorszámot az esemény elé!

1 pont/...

..... a catalaunumi csata ..... Augustus hatalomra jutása ..... Lao-ce könyvének, a Tao-tö-king-nek a megszületése ..... Periklész athéni építkezései ..... a pun háborúk ..... a Gracchusok reformjai

2. **Egészítse ki** a következő táblázatot!

8 pont/...

Görög isten	Római isten	„Funkciója”
Zeusz	a)	Főisten.
b)	Neptunus	A tengerek istene.
c)	d)	A szépség és szerelem istennője.
e)	Vulcanus	Kovács és tűzisten / mesterségek istene.
f)	Minerva	A bölcsesség, a tudomány istennője.

g) **Melyik** istennek emeltek szobrot Olümpiában? **Húzza alá** a helyes megoldást!

Hadész, Zeusz, Hermész

h) **Ki** a trójai háború hőse! **Húzza alá** a helyes megoldást! (Ő félisten, nem isten.)

Héliosz, Arész, Akhilleusz

3. **Írja** a történelmi fogalmak utáni vonalra a helyes meghatározás sorszámát!

6 pont/...

(Minden sorszám csak egy helyre írható be. Egy elemnek nincs párja.)

a) demagógia _____	1. Teljhatalommal felruházott hivatalnok. 6 hónapig tart a megbízatása.
b) sztratégosz _____	2. Állami tisztségek ellátásáért fizetett, kb. egy napi megélhetést biztosító összeg az ókori Athénban.
c) napidíj _____	3. Hadvezér.
d) néptribunus _____	4. Háromevezősoros görög hajó.
e) diktátor _____	5. Plebejus hivatalnok. Vétójoggal rendelkezik.
f) arkhón _____	6. Athénban az állam élén álló hivatalnokok egyike.
	7. Saját politikai céljai érdekében a néptömegek érdekeit hangoztató, arra hangulatkeltő módon hivatkozó (politikai) eszme(rendszer).

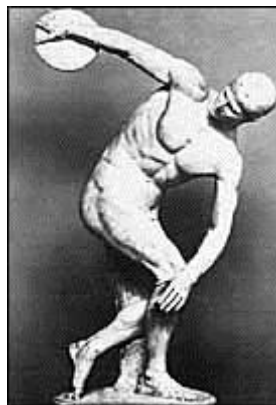
4. **Oldja meg** az alábbi feladatokat!

3 pont/...

a) **Melyik** történelmi korszakhoz kapcsolható az alábbi alkotás? **Írja** a vonalra a választ! _____

b) Az adott korszak **melyik** szakaszában születhetett a szobor? **Karikázza be** a helyes megoldást!

archaikus, klasszikus, hellenizmus

c) **Ki** a szobor alkotója? **Karikázza be** a helyes választ!

Pheidiász, Müron, Praxitelész

5. **Mi a közös a felsoroltakban? Írja az adatok utáni vonalra a választ!** **4 pont/...**

- a) Crassus, Pompeius, Julius Caesar _____
 b) Savaria, Aquincum, Gorsium _____
 c) Mózes, egyistenhit, Jeruzsálem _____
 d) pátriárka, kovászos kenyér, Konstantinápoly _____

6. **Húzza át a sorba nem illőt! Indokolja a választását!** **10 pont/...**

- a) Klodvig, Martell Károly, Nagy Károly _____
 b) ferencesek, domonkosok, bencések _____
 c) Lübeck, Genova, Novgorod _____
 d) IV. (Szép) Fülöp, Magna Charta Libertatum, Földnélküli János _____

e) Indoklás a képhez: _____

7. **Húzza alá az alábbi felsorolásban azt a 3 elemet, amely hozzájárult a kereszténység elterjedéséhez, államvallássá alakulásához!** **3 pont/...**

Diocletianus császárkultusza, a misztériumvallások terjedése, a romanizáció, a páli fordulat, Néró rendeletei, a létbiztonság romlása, Julius Caesar halála, a császárok heroikus ábrázolása, a hívőket nem kötelezték krisztusi szegénységre, Traianus császár támadásai a dákok ellen, Marcus Aurelius filozófiája, a colonusrendszer, az árak és bérek maximalizálása,

8. **Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás utáni táblázatba!** **10 pont/...**

Állítás	Igaz	Hamis
a) A pun háborúk után átalakult a római társadalom és gazdaság. Jellemzővé vált a klasszikus rabszolgatartás.		
b) A római köztársaság I. századi válságát külpolitikai gondok is okozták, pl. a Jugurtha–háború, a hunok és a tengeri kalózkodások támadásai is.		
c) Julius Caesar adósságának egy részére Crassus kezességet vállalt, így lehetett Caesar propraetor Hispániában.		
d) Az első triumviratust később nevezték így, a kortársak háromfejű szörnyetegnek hívták.		
e) Caesar földtörvényjavaslatának értelmében húszezer legalább háromgyermekes tehető polgárnak osztott földet.		
f) Julius Caesar Kr.e. 44-ben dictator perpetuusá, azaz élethossziglani dictátorrá választatta meg magát.		
g) A magyar történelem írott forrásai közé tartoznak Ibn Ruszta, Gardizi, Plutarkhosz, Liuprand munkái.		
h) I. (Szent) István hatalmának gazdasági alapja a királyi földbirtok volt.		
i) A királyi várbirtokok eladományozása nem rendítette meg a királyi hatalmat, mert a királyi magánbirtokok fedezték a vármegyék kiadásait.		
j) Az Aranybulla szabályozta a földbirtokok öröklődését, létrehozta a leányharmadot is, amelyet a fiú utód nélkül elhunyt leányai kaptak.		

9. **Karikázza be** a helyes megoldást!

9 pont /...

a) Szolón bevezette a

1. cserépszavazást.

2. az adósrabszolgaság eltörlesztését.

X. a rabszolgák felszabadítását.

b) Miltiadész legyőzte a perzsákat

1. Szalamisznál.

2. Athénban.

X. Marathónnál.

c) **Melyik** állam provinciája lett Hellasz?

1. Perzsa Birodalom

2. Római Birodalom

X. Keleti Frank Birodalom

d) **Melyik** két nagy politikai csoport küzdött egymással Rómában a Kr.e. 1. században?

1. az optimaták (legkiválóbbak) és a populares (népiek)

2. a lovagrend és a populares

X. a pátriárkák és az optimaták

e) **Ki** mondta Julius Caesarról: „Ebben az ifjúban nem egy, hanem több Marius rejtőzik”?

1. Octavianus

2. Sulla

X. Pompeius

f) **Melyik** a bizánci építészet emléke?

1. a San Vitale (Ravenna)

2. a Hagia Sophia (Konstantinápoly)

X. a Szent Péter – templom (Róma)

g) **Kinek** az uralkodási évszámai: 972 – 997?

1. Árpád fejedelemé

2. I. (Szent) Istváné

X. Géza fejedelemé

h) **Hol** létesített I. István érsekséget?

1. Fehérváron

2. Esztergomban

X. Egerben

i) **Melyik** forrásból származik a következő idézet? „...országunk nemeseinek ... szabadságukban álljon, ...hogyan ellenállhassanak.”

1. I. (Szent) László törvénye

2. IV. Béla levele a pápához

X. az Aranybulla

10. **Csoportosítsa** a táblázat első sora alapján a jellemzőket! **Írja be** a megfelelő oszlopba a jellemző adat betűjelét! (Minden betűt csak egy oszlopba írjon be! 7 elemet írjon be, mert egy jellemző nem sorolható be egy oszlopba sem!)

7 pont /...

mezőváros	bányaváros	szabad királyi város

a) Joguk volt fallal bekeríteni a települést.

b) Elsősorban nemesfémbányászattal foglalkozó, városi szabadságjogokkal felruházott település.

c) Plébánosait maguk választhatták.

d) Földesura által kiváltságokkal felruházott település

e) Árumegállító jog.

f) Lakói a földesúri szolgáltatásokat egy összegben, közösen fizethették.

g) Lakói a földesúrtól kapott telekért cserébe terménnyel, robottal tartoztak a birtok gazdájának.

h) Legfőbb bírójuk az Anjouk idejétől a tárnokmester.

11. Írja a mondat elé annak a forrásnak a sorszámát, amely bizonyítja az állítást!

2 pont /...

a) _____ I. (Szent) István megszervezte a nyugati típusú egyházszerkezetet és törvényeivel biztosította működésüket.

1. „Ha valakinek az Isten tized adott egy évben, a tizedik részt adja az Istennek.” *(Részlet Szent István II. törvénykönyvéből)*
2. „Ha valaki hús evésével megsérti a mindenki előtt ismeretes böjti időszakot, akkor bezárva böjtöljön egy héten át.” *(István I. törvénykönyvéből)*
3. „Az én szokásaimat pedig, melyekről látod, hogy a királyi méltósággal összeférnek, a kétkedés minden béklyója nélkül kövessed.” *(Részlet István király fiának, Imre hercegnek írt Intelmeiből)*

b) _____ A városok rendelkeztek önkormányzati jogokkal.

1. „A váralján élő lakosok mindegyike segítse a másikat belátása szerint.”
2. „A kommuna tagjai közül tizenhárom előljárót kell választani, s e tanácsbeliek, valamint a tanácsbeli esküdtek javaslatai szerint egy vagy két előljárót kell választani.” *(Fülöp Ágost 1182-ben megerősíti a kommuna 1099-ben szerzett jogait)*
3. „Először is meg kell jegyezni azokról a kofákról, akiket gyümölcsös kofáknak néznek, hogy szám szerint kilencen legyenek, ebből kétharmad német, a harmadik harmad magyar.” *(Részletek a budai jogkönyvből)*

12. Írja be az alábbi táblázat első sorába az alább megadott történelmi személyek nevét időrendi sorrendben balról jobbra haladva! *(Egy uralkodóhoz nem rendelhető adat. Az helyes időrendi sorrend beírása 1 pont. Az uralkodók nevéhez helyesen beírt betűjelek 0,5 – 0,5 pont.)*

5 pont/...

Luxemburgi Zsigmond, I. Károly (Károly Róbert), IV. Béla, Szent László, Nagy Lajos, II. András, I.(Szent) István

a) Az uralkodók időrendi sorrendben						
Jellemzőik betűjele						

b) Bevezette a kapudót.

c) A tatárjárás után újjáépítette az országot. Második honalapítónak is nevezzük.

d) A feltehetően a Szilveszter pápától kapott koronával koronázták meg Esztergomban.

e) Mértéktelenül adományozott birtokokat.

f) Az általa 1351-ben kiadott törvényekben fogalmazták meg „az egy és ugyanazon nemesi szabadság” elvét.

g) 1397-ben a temesvári országgyűlésen elfogadtatta a telekkatonaság bevezetését.

h) Letelepítette a kunokat.

i) Megállapodott a Bécset elkerülő kereskedelmi útvonal megnyitására a cseh uralkodóval.

13. **Oldja meg** a feladatokat!

4 pont/...

Írja be a térképre a négy történelmi helyszín betűjelét, amelyekhez a következő nevek és évszámok kötődnek!

I.(Szent) István megkoronázásának (lehetséges) helyszíne 1000/1001 fordulóján (érseki székhely is) (a),

IV. Béla – 1241. április 11. (b),

Hunyadi János – 1456 (c),

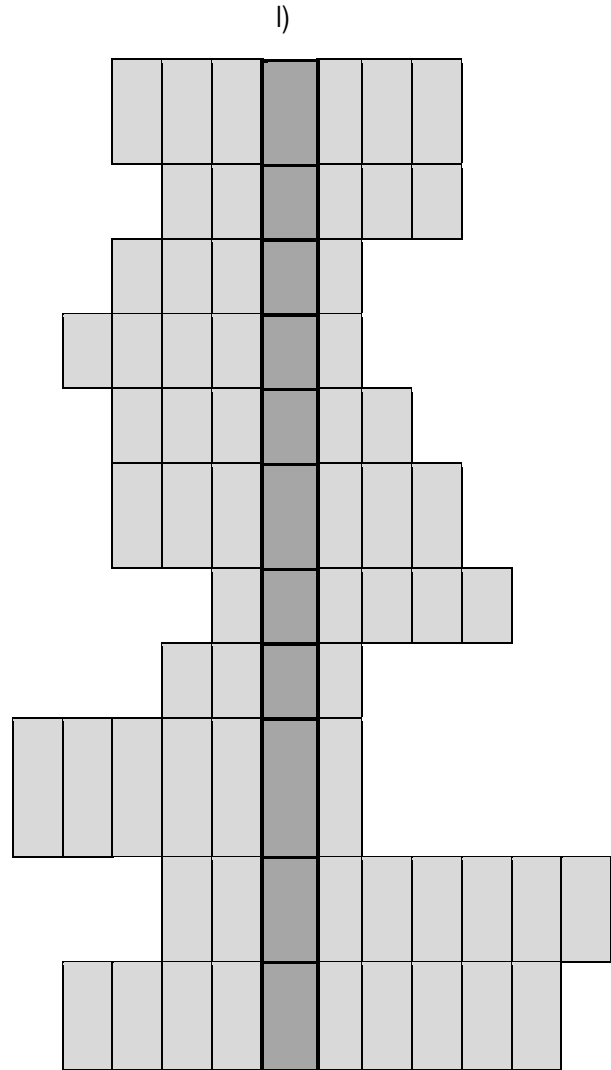
Hunyadi Mátyás - 1485 (d)!

14. Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

13 pont/...

- a) 907-ben itt zajlott a Magyar Fejedelemség és a Keleti Frank Királyság között csata, mely a magyarok győzelmével végződött.
- b) Egyistenhívő vallás. Szent helye: Mekka
- c) Római határvédelmi rendszer.
- d) Római béke. Pax .....
- e) 1347 - 1353 közti nagy európai járvány neve, amely több millió ember halálát okozta.
- f) Szentekkel kapcsolatos tárgyi emlék, amelyet a katolikus és a görög keleti vallásúak vallásos tiszteletben részesítenek.
- g) Az ókori Róma élén álló két magistratus.
- h) I. (Szent) István fia.
- i) A szó jelentése: küldött, követ, kiválasztott. A keresztény hit tanítása szerint Jézus tanítványai, akiket tanítása hirdetésére ő maga választott ki.
- j) Zászlóalj, önálló hadsereg, amelyet egy-egy báró vagy zászlósúr szerelt fel saját vagyonából.
- k) A bányaművelés jogával rendelkező kiváltságos település.

Határozza meg röviden a függőleges sorba írt „megoldást”! (l)
